OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

**Asiantuntijalausunto**

13.10.2025

VN/1227/2024
VN/1227/2024-OKM-75

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

# Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi – HE 133/2025 vp

## Keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lainsäädäntöä kahdesta tietovarannosta, jotka liittyvät opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Opetushallituksen sekä ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) rakentamaan Osaamispolku-palveluun. Osaamispolku on koulutus- ja urasuunnittelun, osaamisen kehittämisen ja työllistymisen tueksi tarkoitettu digitaalinen palvelu.

Tarkoituksena on, että yksilö voisi halutessaan tallentaa ja ylläpitää osaamiseensa liittyvää tietoa palvelussa ja tuoda sinne tietojaan nykyisestä Opintopolusta ja Työmarkkinatorin työnhakuprofiilista. Näistä tiedoista rakentuisi osaamistietovaranto, joka edellyttää lainsäädäntöä. Hallituksen esityksessä ehdotettava laki valtakunnallisesta osaamistietovarannosta sisältää säännökset osaamistietojen ylläpitämiseen ja käyttämiseen liittyvästä tietosuojasta ja palvelua ylläpitävien viranomaisten tehtävistä. Palvelun hyödyntäminen olisi henkilöille vapaaehtoista, ja heillä olisi laaja mahdollisuus itse hallinnoida osaamistietovarannossa olevia tietojaan.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös säännökset koulutustarjonnan tietovarannosta, johon tallennettaisiin tietoa koulutusmahdollisuuksista. Koulutustarjonnan tietovarannosta ehdotetaan hallituksen esityksessä uutta lukua valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin. Luvussa säädettäisiin tietovarantoon tallennettavien tietojen laajuudesta, laadusta ja käyttötarkoituksista. Tämä selkeyttäisi ja laajentaisi nykyistä sääntelyä, joka koskee koulutustarjonnan tietojen tallentamista ja hyödyntämistä. Koulutusmahdollisuuksia voitaisiin muun muassa esittää Osaamispolun käyttäjille, ja henkilön niin halutessa myös järjestää niitä tekoälyn avulla henkilön kiinnostuksen kohteiden mukaiseen järjestykseen. Kyseisen lain nimeä tarkennettaisiin laiksi valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä, ja nimi päivitettäisiin myös seitsemään muuhun lakiin.

Lait ehdotetaan voimaan vuoden 2026 alusta, jotta palvelu voidaan ottaa käyttöön vuodenvaihteen jälkeen.

## Taustaa

Ehdotettavan lainsäädännön taustalla on Osaamispolku-palvelun rakentaminen opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön yhteisessä Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hankkeessa vuosina 2021–2025. Hanke on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa (RRP) sekä siihen sisältyvää jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaa. Hankkeen taustalla ovat vuoden 2020 lopussa valmistuneet, parlamentaarisesti valmistellut Jatkuvan oppimisen linjaukset.


| **Postiosoite**<br>**Postadress**<br>**Postal Address**<br>Opetus- ja kulttuuriministeriö | **Käyntiosoite**<br>**Besöksadress**<br>**Office** | **Puhelin**<br>**Telefon**<br>**Telephone** | **Faksi**<br>**Fax**<br>**Fax** | **s-posti, internet**<br>**e-post, internet**<br>**e-mail, internet** |
|---|---|---|---|---|
| PL 29<br>00023 Valtioneuvosto | Meritullinkatu 10<br>Helsinki | 0295 16001<br>+358 295 16001 | 09 135 9335<br>+358 9 135 9335 | kirjaamo.okm@gov.fi |

Hallituksen esitys ja Osaamispolku-palvelu tukevat myös useita pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteita.

Osaamispolku-palvelun sisältöjen ja tietovarantojen avulla on tarkoitus tukea yksilöitä osaamisensa tunnistamisessa, sen ylläpitämisessä ja kehittämisessä sekä koulutus- ja uravalinnoissa. Palvelu on suunnattu kaikille kouluikäisistä alkaen koko työuran ja elämän ajalle. Lisäksi Osaamispolku tarjoaa ohjaajille tietoa ja työkaluja ohjaustyön tueksi. Tarkoituksena on myös tarjota palvelussa tilastotyyppistä tietoa, jota esimerkiksi organisaatiot voisivat hyödyntää strategisen suunnittelunsa tukena. Palvelun käytön mahdollistaman lisäarvon saaminen edellyttää lainsäädäntöä.

## Vaikutukset

Ehdotettu osaamistietovaranto tukisi yksilöiden osaamisen kehittämistä ja osaamisen tunnistamista. Omien osaamistietojen tallentaminen palveluun auttaisi yksilöitä tunnistamaan omaa osaamistaan sekä tuomaan sitä esille konkreettisella tavalla esimerkiksi koulutuksen ja työelämän nivelvaiheissa. Oman osaamisen tunnistaminen ja esille tuominen edistäisi todennäköisesti osuvia koulutusvalintoja turhan, päällekkäisen koulutuksen sijaan ja auttaisi ihmisiä löytämään ja saamaan itselleen sopivia työpaikkoja.

Koulutustarjonnan tietovarannon avulla ihmiset puolestaan voisivat saada tietoa osaamisen kehittämismahdollisuuksista koulutusten kautta. Tietovaranto muun muassa mahdollistaisi näyttää henkilöille Osaamispolussa heidän kiinnostustensa mukaisia koulutusmahdollisuuksia. Lisäksi koulutustarjonnan tiedoista saataisiin kansallista tietopohjaa selvitystä, tutkimusta ja tilastointia varten.

Ehdotettujen tietovarantojen tuella ihmiset voisivat jäsentää tulevaisuuden toiveitaan, hahmottaa koulutus- ja uramahdollisuuksiaan sekä lisätä tietoisuuttaan itselle sopivista opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksista. Se voisi sujuvoittaa siirtymiä koulutuksen ja työuran nivelvaiheissa, esimerkiksi nopeuttaa hakeutumista jatko-opintoihin ja edistää osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä oman tehtävänkuvan tai työmahdollisuuksien laajentamiseksi. Lisäksi tietovarannot voisivat mahdollisesti tukea työssä pysymistä ja kyvykkyyttä. Tietovarantojen hyödyntäminen voi myös tukea työmarkkinoita kohdentamalla julkisesti rahoitettua koulutusta työllisyyttä edistävällä tavalla ja edistämällä työmarkkinoiden kohtaantoa. Osaamistiedoista ja koulutustarjonnan tiedosta hyötyisivät myös erilaisissa ohjauksen tehtävissä työskentelevät kuten opinto- ja uraohjaajat – esimerkiksi koulujen opinto-ohjaajat ohjaustyössään perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa niin nuorten kuin aikuisten ura- ja opintomahdollisuuksien osalta. Lisäksi tietovarannoista saataisiin laadukasta, päivittyvää tilastotyyppistä tietoa suunnittelun ja päätöksenteon tueksi kaikkien käyttöön.

Nykyisin käytössä olevat Opintopolku ja Työmarkkinatori ovat molemmat hakemisen palveluita, joissa haetaan koulutuksiin tai avoimiin työpaikkoihin. Osaamispolku ja siihen liittyvät tietovarannot sen sijaan tukisivat ihmisiä koulutuksen ja työuran suunnittelussa ja pohdinnoissa nykyisiä palveluita laajemmin ja kokonaisvaltaisemmin jo hyvissä ajoin ennen koulutukseen tai työpaikkaan hakeutumista. Koulutustarjonnan tietovaranto rakentuisi pitkälti olemassa olevien tietovarantojen pohjalta, joihin koulutuksen järjestäjät jo nykyisin tallentavat tietoja koulutuksistaan. Joidenkin koulutusten osalta koulutuksen järjestäjille tulisi ehdotettujen muutosten myötä jonkin verran lisää hallinnollista työtä siltä osin, kuin ne eivät vielä nykyisin tallenna koulutustarjontansa tietoja olemassa oleviin tietovarantoihin.

Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hanke toteutetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoituksella. Hankkeen jälkeiset ylläpitokustannukset hoidetaan tässä vaiheessa kohdentamalla uudelleen olemassa olevia resursseja.

Hallitussihteeri Elisa Kotiniemi

Jakelu Eduskunnan sivistysvaliokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Anita Westerholm
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman
OKM LAMOS Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osasto, Petri Lempinen